

ปัจจัยพหุระดับที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผล การบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานในภาคตะวันออก*

MULTI-LEVEL FACTORS INFLUENCING THE ACADEMIC ADMINISTRATION EFFECTIVENESS OF SCHOOL PRINCIPALS UNDER THE OFFICE OF BASIC EDUCATION COMMISSION, EASTERN REGION OF THAILAND

มนัญ เชื้อชาติ**

ลัทธินิพนธ์ นียมศรีสมศักดิ์***

ไพรัตน์ วงษ์นาม****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารวิชาการ ศึกษาตัวแปรระดับนักเรียน ระดับห้องเรียน และระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออก กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและนักเรียน จำนวน 1,560 คน ที่ได้มาจากการสุ่มหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 4 ฉบับ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรม SPSS ในการหาค่าสถิติพื้นฐาน และโปรแกรม HLM 6.04 ในการวิเคราะห์พหุระดับ

ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกอยู่ในระดับมาก ปัจจัยระดับนักเรียน พบว่า พฤติกรรมด้านการเรียน พฤติกรรมทางด้านสังคมกับกลุ่มเพื่อน และความสัมพันธ์ภายในครอบครัว มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการ

* วิทยานิพนธ์การศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

** นิสิตหลักสูตรการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศูนย์นวัตกรรมกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ปรึกษาหลัก

**** รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ปรึกษาร่วม

ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัจจัยระดับห้องเรียน พบว่า พฤติกรรมการสอนของครู มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัจจัยระดับโรงเรียน พบว่า ขนาดโรงเรียนมีอิทธิพลทางลบ และพฤติกรรมการบริหารด้านการเป็นผู้นำมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขณะที่ประสบการณ์ทางการบริหารมีอิทธิพลทางลบต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมการสอนของครูและความเป็นผู้นำทางวิชาการมีอิทธิพลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมการสอนของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการ

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the academic administration effectiveness using student level factors, classroom level factors and school level factors on the effectiveness of academic administration of school administrator under Basic Education Bureau, in the eastern region of Thailand. The sample, selected by means of multi-stage randomness sampling, totalled 1560 persons from the 3 groups; school administrators, teachers and students under the Office of Basic Education Commission, in the eastern Region of Thailand. Data were collected through 4 types of questionnaires. SPSS. HLM 6.04 programs were used in analyzing the descriptive statistics.

The research found that: The effectiveness of academic administration of school administrators under the Office of the Basic Education commission, in the eastern region of Thailand were at the high level. For the student factors level, the study found that: student learning social behavior with friends, groups of friends, the relationship with-in the family all had a statistically significant effect on the effectiveness of academic administration of school administrators ($p < .05$). For the classrooms level factors, the study found that behavior of teachers had a statistically significant effect on effectiveness of academic administration of school administrators ($p < .05$). For the school level factors, the study found that school size had a statistically significant negative effect on effectiveness of academic administration of school administrators under the Office of Basic Education Commission ($p < .05$). Leadership behavior had a statistically significant effect on effectiveness of academic administration of school administrators under the Office of Basic Education Commission ($p < .05$). The experience of school administrators having statistically significant negative effect on regression coefficient of teaching behavior, and academic leadership had statistically significant negative effect on regression coefficient of teaching behavior ($p < .05$).

KEYWORD : Factors influencing the academic administration effectiveness

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษามีสถาบันการศึกษาเป็นองค์การทางสังคม ที่ทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้กับประชาชน ทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้แบ่งระบบการศึกษออกเป็น 2 ระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยการบริหารสถาบันการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะมีผู้บริหารสถานศึกษาทำหน้าที่ในการบริหาร ซึ่งมีขอบข่ายและภารกิจที่สำคัญ 4 ประการ คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารทั่วไป ในบรรดาภารกิจที่สำคัญทั้ง 4 ประการนี้ การบริหารวิชาการ จัดว่าเป็นภารกิจที่มีความสำคัญมากที่สุด เป็นหัวใจของการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า การบริหารวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษา คุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัดเมื่อการบริหารวิชาการประสบความสำเร็จ (อุทัย บุญประเสริฐ, 2540)

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ ได้รายงานผลการทดสอบคุณภาพการศึกษาระดับชาติของประเทศไทย (O-Net) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มวิชาการหลัก เช่น วิชาคณิตศาสตร์ วิชาภาษาไทย วิชาสังคมศึกษา วิชาภาษาอังกฤษ และวิชาวิทยาศาสตร์ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2549-2550 พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาตามลำดับ ดังนี้ วิชาภาษาไทย คะแนนเฉลี่ย 50.33-50.70 วิชาคณิตศาสตร์ คะแนนเฉลี่ย 29.56-32.49 วิชาสังคมศึกษา คะแนนเฉลี่ย 37.94-37.76 วิชาภาษาอังกฤษคะแนนเฉลี่ย 32.37-30.93 และวิชาวิทยาศาสตร์ คะแนนเฉลี่ย 34.88-34.62 ต่ำกว่าเกณฑ์เป็นอย่างมาก (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2551) และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จบไม่พร้อมรุ่นมีเพิ่มขึ้นทุกปีเห็นได้จาก ปีการศึกษา 2549 เรียนจบ 258,236 คน เรียนไม่จบ 20,292 คน คิดเป็น 7.29% ปีการศึกษา 2550 เรียนจบ 257,656 คน เรียนไม่จบ 21,346 คน คิดเป็น 7.65% (จรรยา สมประสงค์, 2553) สภาพการณ์การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียง ประกอบด้วย จังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด สระแก้ว ปราจีนบุรี นครนายกและฉะเชิงเทรา ผลการทดสอบคุณภาพการศึกษาระดับชาติของประเทศไทย (O-Net) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2549 และปีการศึกษา 2550 พบว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่ามาตรฐานในวิชาหลักเกือบทุกรายวิชา ดังนี้ ภาษาไทย คะแนนเฉลี่ย 50.74-50.12 สังคมศึกษา คะแนนเฉลี่ย 37.63-37.11 วิชาต่างประเทศ คะแนนเฉลี่ย 31.37-29.83 คณิตศาสตร์ คะแนนเฉลี่ย 28.92-32.44 และวิทยาศาสตร์ คะแนนเฉลี่ย 34.82-34.22 ตามลำดับ ซึ่งนับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญของสถานศึกษา ในด้านประสิทธิผลการบริหารวิชาการ

ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียง จึงสนใจในการศึกษา ปัจจัยพหุระดับที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงที่มีรูปแบบการศึกษาและการวิเคราะห์พหุระดับ ด้วยสมการถดถอยกรณี 3 ระดับ ทั้งนี้เพื่อศึกษาดูว่าระดับประสิทธิผลการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับใด และมีปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

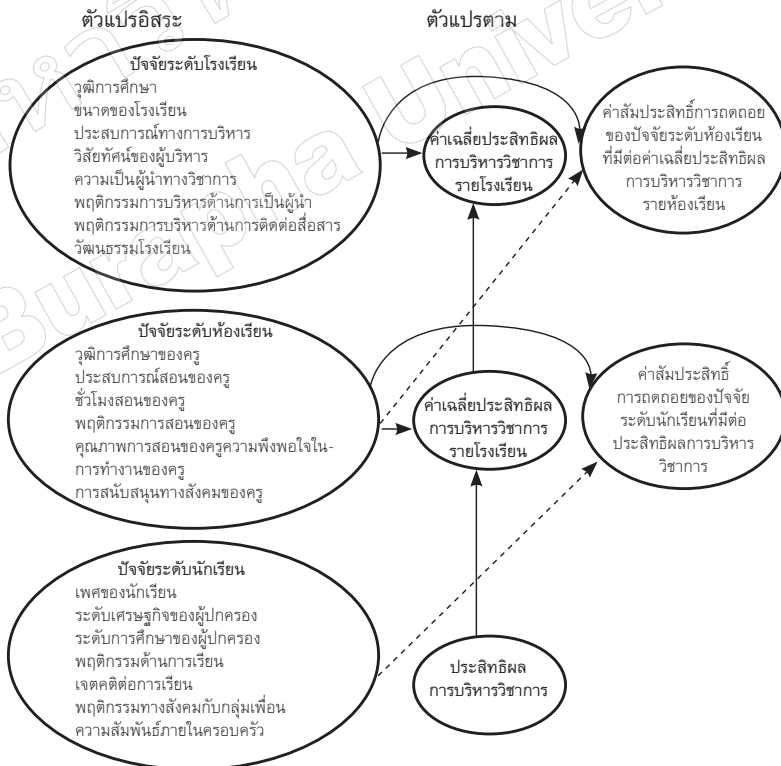
1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียง

2. เพื่อศึกษาปัจจัยระดับนักเรียน ปัจจัยระดับห้องเรียนและปัจจัยระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียง

3. เพื่อสร้างโมเดลพหุระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าได้นำผลการวิจัยแนวคิดทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จในด้านการบริหารวิชาการตามแนวคิดของฮอยและมิสเกล (Hoy & Miskel, 1991) และแนวคิดของเรดและคณะ (Reid, Hopkins, & Holly, 1988) ที่กล่าวว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนไม่ได้หมายถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านวิชาการเพียงอย่างเดียว หรือความพึงพอใจในการทำงานเพียงอย่างเดียว แต่หมายถึงการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ต่างๆ ของสถานศึกษาที่วางไว้ด้วย รวมไปถึงความสามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก และกับแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษาของฮอยและมิสเกล (Hoy & Miskel, 2001) เดวิสและโธมัส (Davis & Thomas, 1989) ฟีดเลอร์และเชเมอร์ (Fiedler & Chemers, 1974) ที่พบว่าการบริหารโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จในภาพรวมแล้วจะต้องมีปัจจัยที่สำคัญคือปัจจัยระดับผู้บริหารปัจจัยด้านบุคลากร และปัจจัยด้านนักเรียนเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนั้นกรอบความคิดที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษามีรูปแบบพหุระดับของการศึกษาประสิทธิผลการบริหารวิชาการ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียง ที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 จำนวน 172 โรงเรียน ในปีการศึกษา 2551

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียง ที่เปิดสอนในช่วงชั้นที่ 3-4 ในปีการศึกษา 2551 รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 1,560 คน ผู้วิจัยใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ขั้นตอนการสุ่มให้ได้จำนวนตัวแทนโรงเรียนจากเขตพื้นที่การศึกษาในภาคตะวันออกเฉียง จำนวน 15 เขตพื้นที่การศึกษาตามสัดส่วนที่กำหนด จำนวน 120 โรงเรียน ดำเนินการโดยมีวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างระดับโรงเรียน สุ่มตัวอย่างให้ได้โรงเรียนของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาตามสัดส่วนที่กำหนด จำนวน 120 โรงเรียน โดยการสุ่มอย่างง่ายและเลือกผู้บริหารโรงเรียนโรงเรียนละ 1 คน รวม 120 คน
2. กลุ่มตัวอย่างระดับห้องเรียน สุ่มตัวอย่างห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตาม ข้อ 1. โรงเรียนละ 2 ห้อง และสุ่มตัวอย่างครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ห้องละ 2 คน รวม 480 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย
3. กลุ่มตัวอย่างระดับนักเรียน สุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มตัวอย่างเดียวกับระดับโรงเรียนและระดับห้องเรียน ห้องเรียนละ 4 คน รวม 960 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามและแบบวัดที่ใช้วัดตัวแปรที่ศึกษาวิจัยทั้งหมด จำนวน 4 ฉบับ ดังนี้ ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารโรงเรียน แบ่งเป็น 6 ตอนมีค่าความเที่ยง .992 ฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับครูผู้สอน แบ่งเป็น 5 ตอนมีค่าความเที่ยง .983 ฉบับที่ 3 เป็นแบบสอบถามสำหรับนักเรียน แบ่งเป็น 5 ตอนมีค่าความเที่ยง .917 ฉบับที่ 4 เป็นแบบเก็บข้อมูลการประเมินคุณภาพนักเรียนตามมาตรฐานผู้เรียน เพื่อวัดประสิทธิผลการบริหารวิชาการ โดยให้ครูประจำชั้นนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ประเมินคุณภาพนักเรียนตามมาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียน ตามที่กำหนด

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการกระทำข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามโดยตนเอง และด้วยไปรษณีย์ ได้รับแบบสอบถามคืนมาครบทั้งหมด และนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ ปรากฏว่าได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งสิ้น 1,560 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างด้วยค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าความถี่ และค่าร้อยละ วิเคราะห์พหุระดับของการวิเคราะห์ถดถอย (Multilevel-Regression Analysis) กรณีที่มี 3 ระดับ ได้แก่ ระดับโรงเรียน ระดับห้องเรียนและระดับนักเรียน

ผลการวิจัย

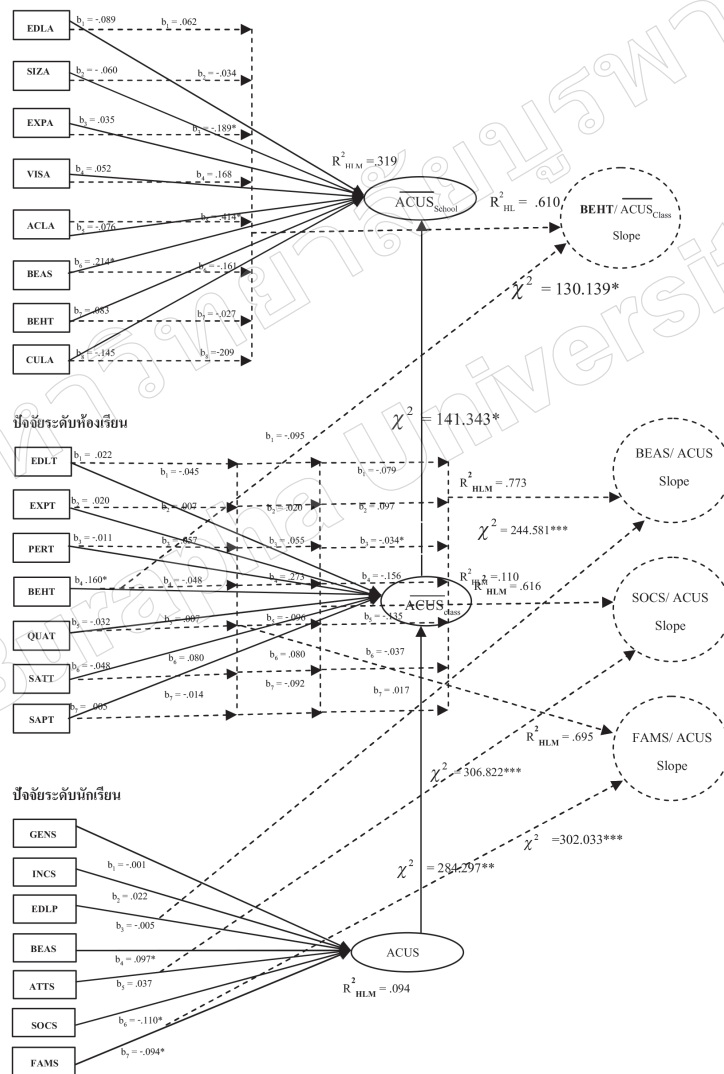
ผลการวิเคราะห์โมเดลว่าง (Null Model) เมื่อใช้ตัวแปรประสิทธิผลการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียง เป็นตัวแปรตาม ปรากฏว่าค่าอิทธิพลคงที่และอิทธิพลสุ่มของตัวแปรประสิทธิผลการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .001 ตามลำดับ แสดงว่าสามารถนำตัวแปรอิสระระดับนักเรียนมาร่วมวิเคราะห์ในขั้นตอนต่อไปได้

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียง ได้ว่า ปัจจัยระดับนักเรียน ได้แก่ เพศของนักเรียน (GENS) ระดับเศรษฐกิจของผู้ปกครอง (INCS) ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง (EDLS) พฤติกรรม ด้านการเรียน (BEAS) เจตคติต่อการเรียน (ATTS) และพฤติกรรมด้านสังคมกับกลุ่มเพื่อน (SOCS) ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว (FAMS) ร่วมกันอธิบายประสิทธิผลการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงได้โดยประมาณร้อยละ 9.40 ($R^2 = .094$) เมื่อพิจารณา ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมด้านการเรียนของนักเรียนค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมด้านสังคมกับกลุ่มเพื่อน และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของความสัมพันธภายในครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียง มีความแปรปรวนเพียงพอที่จะสามารถนำไปเป็นตัวแปรตาม เพื่อวิเคราะห์ในระดับห้องเรียนได้ต่อไป

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยระดับห้องเรียน ได้แก่ วุฒิการศึกษาของครู (EDLT) ประสบการณ์การสอนของครู (EXPT) ชั่วโมงสอนของครู (PERT) พฤติกรรมการสอนของครู (BEHT) คุณภาพการสอนของครู (QUAT) ความพึงพอใจในการทำงานของครู (SATT) และการได้รับการสนับสนุนทางสังคม ของครู (SUPT) สามารถร่วมกันอธิบายค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียง รายห้องเรียน ($ACUS_{class}$) ได้ประมาณร้อยละ 11.00 ($R^2 = .110$) และตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ได้แก่ พฤติกรรมการสอนของครู เมื่อนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมด้านการเรียนของนักเรียน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมด้านสังคมกับกลุ่มเพื่อนและค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของความสัมพันธในครอบครัวเป็นตัวแปรตามระดับห้องเรียน พบว่า ไม่มีตัวแปรใดที่มีอิทธิพลใดๆ ต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระระดับนักเรียน นอกจากนี้ค่าสัมประสิทธิ์ของพฤติกรรมการสอนของครูที่มีต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียง มีความแปรปรวนเพียงพอที่จะสามารถนำไปเป็นตัวแปรตาม เพื่อวิเคราะห์ในระดับโรงเรียนต่อไป

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยระดับโรงเรียน ได้แก่ วุฒิการศึกษา (EDLA) ขนาดของโรงเรียน (SIZA) ประสบการณ์ทางการบริหาร (EXPA) วิสัยทัศน์ของผู้บริหาร (VISA) ความเป็นผู้นำทางวิชาการ (ACLA) พฤติกรรมการบริหารด้านการเป็นผู้นำ (LEAA) พฤติกรรมการบริหารด้านการติดต่อสื่อสาร (COMA) และวัฒนธรรมโรงเรียน (CULA) สามารถร่วมกันอธิบายค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียง รายโรงเรียน ($ACUS_{school}$) ได้ร้อยละ 31.90 ($R^2 = .319$) และตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารวิชาการของ

ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงใต้แก่ ขนาดของโรงเรียน (SIZA) และพฤติกรรมการบริหารด้านการเป็นผู้นำ (LEAA) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ สำหรับตัวแปรอื่นไม่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงใต้ เมื่อนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมการสอนที่มีต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงใต้ของโรงเรียน เป็นตัวแปรตามระดับโรงเรียน พบว่า ความเป็นผู้นำทางวิชาการ และประสบการณ์ทางการบริหาร มีอิทธิพลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมการสอนที่มีต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงใต้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โมเดลพหุระดับของตัวแปรปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการ

ภาพที่ 2 โมเดลพหุระดับของตัวแปรปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงใต้

การอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยปัจจัยพระดับที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครั้งนี้มีความสอดคล้องกับกรอบความคิดในการวิจัยและสมมติฐานการวิจัย กล่าวคือ มีตัวแปรต้นทั้งระดับนักเรียน ระดับห้องเรียนและระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยพบว่าตัวแปรระดับนักเรียน คือ พฤติกรรมด้านการเรียน พฤติกรรมด้านสังคมกับกลุ่มเพื่อนและความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ตัวแปรระดับห้องเรียน คือ พฤติกรรมการสอนของครู ตัวแปรระดับโรงเรียน คือ ขนาดโรงเรียนและพฤติกรรมการบริหารด้านการเป็นผู้นำ มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประสิทธิผลการบริหารวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าตัวแปรทั้งสามระดับ สามารถอธิบายประสิทธิผลการบริหารวิชาการได้ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ได้แก่

พฤติกรรมการเรียน ทั้งนี้เพราะว่า พฤติกรรมด้านการเรียน เป็นการปฏิบัติตนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอจนเป็นนิสัยในการที่นักเรียนแสดงออกถึงความตั้งใจ ความกระตือรือร้น ความสนใจใฝ่เรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน สนใจสอบถามครูอาจารย์ในเรื่องต่างๆ ตลอดจนเชื่อฟังคำสั่งสอนและร่วมมือในกิจกรรมการเรียนการสอนที่โรงเรียนจัดให้ รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ รวมถึงความสามารถในการวางแผน การเรียนรู้ การที่นักเรียนมีพฤติกรรมดังกล่าวนี้แรงจูงใจเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเรียนรู้และพฤติกรรมของผู้เรียน ทั้งนี้เพราะแรงจูงใจ (Motive) เป็นพลังสำคัญที่ผลักดันให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมต่างๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เฮย์วูด และสวิทซ์กี (Haywood & Switzky, 1986) ที่พบว่า แรงจูงใจภายในส่งผลต่อพฤติกรรมที่มีประสิทธิผล กล่าวคือนักเรียนที่มีแรงจูงใจภายในจะขยันและทำงานได้ยาวนานกว่า เลือกเป้าหมายในการทำงานที่สูงกว่า และผลการวิจัยของ เชียร์เรน เวอร์มิงเลน และเพลกรัม (Scheerens, Vermeulen, & Pelgrum, 1989) ซึ่งพบว่า พฤติกรรมด้านการเรียนของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษา

พฤติกรรมด้านสังคมกับกลุ่มเพื่อน ทั้งนี้เพราะว่า พฤติกรรมด้านสังคมกับกลุ่มเพื่อน เป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมในการคบหาสมาคมมีความสัมพันธ์ฉันท์เพื่อน กับเพื่อนนักเรียน แสดงออกถึงความสนิทสนมไว้วางใจ เมื่อนักเรียนมีเพื่อนในกลุ่มที่ติคอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ชักชวนกันให้กระตือรือร้น ขยันเรียน ตลอดจนมีการเข้าร่วมแข่งขันทักษะทางวิชาการเชิงสร้างสรรค์ก็ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ มีทักษะในการปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดียิ่งขึ้น (Vaughn, 1994) สอดคล้องกับงานวิจัยของ กอบพร เกตุทัต (2528 อ้างถึงใน บุญเรือน หมั่นทรัพย์, 2538) ที่พบว่า นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเพื่อนที่ดี จะไม่มีพฤติกรรมก้าวร้าวแต่อย่างใด แต่จะสนใจเรียน และสนใจกิจกรรมการเรียน เมื่อนักเรียนสนใจการเรียนจะทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางเรียนสูงขึ้น ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ โกลสไตน์ (Goldstein, 1987) พบว่า พฤติกรรมของนักเรียนด้านสังคมกับกลุ่มเพื่อนของนักเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวเป็นลักษณะความสัมพันธ์ของครอบครัวที่พ่อ แม่ พี่น้อง มีความรักใคร่ผูกพัน สนับสนุนและปรองดองร่วมปรึกษาหารือเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในครอบครัว ซึ่ง ครอนบัค (Cronbach, 1990) กล่าวว่า ในครอบครัวที่อบอุ่นพ่อแม่จะแสดงออกถึงความรักใคร่ และส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออกถึงความรู้สึกของตน ความคงเส้นคงวาด้านอารมณ์ของพ่อแม่จะลดความวิตกกังวลของเด็กซึ่งมีผลต่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วันเพ็ญ วอกกลาง และคณะ (2545) ซึ่งพบว่า นักเรียนในครอบครัวที่ได้รับการสนับสนุนและให้กำลังใจ การช่วยเหลือทุนทรัพย์ การดูแลเอาใจใส่และการช่วยเหลือแก้ปัญหา มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

พฤติกรรมการสอนของครู ทั้งนี้เป็นเพราะว่า พฤติกรรมการสอนของครู อาจารย์ มีอิทธิพลต่อผลการเรียนรู้ของนักเรียน ครู อาจารย์จึงต้องมีการจัดเตรียมแผนการสอน เนื้อหาวิชา การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การออกแบบการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย การจัดชั้นเรียนและการปฏิบัติการสอนอย่างจริงจังด้วยความรัก ความเมตตา ดูแลเอาใจใส่นักเรียน ตลอดจนการติดตามแก้ไขผลการเรียนรู้โดยการสอนซ่อมเสริมอย่างต่อเนื่อง (แจ่มจันทร์ กุลวิจิตร, 2532) ซึ่งจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจ ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และคุณลักษณะที่ดีของนักเรียนทั้งด้านคุณธรรม ด้านเจตคติต่างๆ ที่มีต่อการเรียนรู้สูงตามไปด้วย (ลำเรียง บุญเรืองรัตน์, 2539) สอดคล้องกับความเห็นของฮอสเลอร์ และสเตจ (Hosler & Stage, 1992) ที่กล่าวว่า ครูผู้สอนถือได้ว่าเป็นบุคคลสำคัญที่สร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนของผู้เรียนให้เป็นไปในแนวทางที่ดีจนทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและหลักสูตรประสบความสำเร็จ ซึ่งวูดส์ (Wood, 1994) พบว่า เจตคติต่อการเรียนของนักเรียนมีผลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนั้นพฤติกรรมการสอนของครูเป็นปัจจัยสำคัญที่จะมีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจ เจตคติทางการเรียน และคุณธรรมของนักเรียน

ขนาดของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ขนาดของโรงเรียนมีอิทธิพลทางลบต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารวิชาการแสดงว่าโรงเรียนขนาดเล็กสามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนได้ดีกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เวห์ลาจ (Wehlage, 1989) ซึ่งได้ศึกษาโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายการศึกษาที่กำหนดไว้ 14 แห่ง พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กควรมีนักเรียนไม่เกิน 400 คน เป็นขนาดที่ง่ายต่อการกำหนดเป้าหมาย การจัดการเรียนการสอน รวมถึงการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ แต่ถ้าเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่จะทำให้เกิดความยุ่งยากในการบริหารจัดการและผลงานวิจัยของนี (Nye, 1996) ที่พบว่า ขนาดโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยประเภทห้องเรียนขนาดเล็กจะทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าห้องเรียนขนาดใหญ่ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการอ่านของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับประเภทห้องเรียนขนาดเล็กมากที่สุด รวมทั้งโรงเรียนขนาดเล็กมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน

พฤติกรรมการบริหารด้านการเป็นผู้นำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับสมรรถภาพในการนำ และการใช้ภาวะผู้นำในการปรับเปลี่ยนและพัฒนางานให้ดีขึ้น สอดคล้องกับความเห็นของฮอยและมิสเกล (Hoy & Miskel, 1982) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำจึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงาน โดยหน้าที่ผู้บริหารมีบทบาทเป็นผู้นำโดยเป็นจุดรวมพลัง

และเป็นตัวแทนของทุกคนในหน่วยงานความสามารถและลักษณะของผู้นำมีส่วนสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดต่อคุณภาพและคุณค่าขององค์การ ต้องมีสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้ร่วมงานและเป็นผู้ที่รู้จักสอนแนะผู้ร่วมงานให้สามารถใช้ความสามารถของแต่ละคนทำงานให้เกิดผลสำเร็จได้ด้วย (สุวรรณ ขวัญแก้ว, 2533) สอดคล้องกับ แบล (Bass, 1985) ซึ่งได้ขยายแนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ เบิร์นส์ โดยอธิบายลักษณะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ เป็นกระบวนการที่ผู้นำจะทำให้ผู้ตามเชื่อถือ ยกย่อง ยอมรับผู้นำและกระตุ้นให้ผู้ตามทำงานมากกว่าปกติ สอดคล้องกับงานวิจัยของดีเบนเนตโต (Di Benedetto, 1988) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบของผู้นำกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโรงเรียนขนาดเล็กในชนบท ผลการวิจัยพบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกับภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของครูใหญ่

ความเป็นผู้นำทางวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นผู้นำทางวิชาการมีอิทธิพลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมด้านการสอนของครู ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ความสามารถของผู้บริหารในการนำความรู้ วิธีการ ตลอดจนเทคนิคใหม่ๆ ที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา หน่วยงานซึ่งกลิคแมน (Glickman, 1992 cited in Blasé & Blasé, 1999) มีความเห็นว่า ความเป็นผู้นำทางวิชาการ หมายถึง การเป็นผู้ก่อให้เกิดความร่วมมือในการสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมทางวิชาการไปสู่เป้าหมาย ส่งผลทางตรงต่อประสิทธิภาพของครูในการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วูดส์ (Woods, 1998 อ้างถึงใน พิมพ์อร สดเอี่ยม, 2547) ที่พบว่า ความเป็นผู้นำทางวิชาการเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่ง และกลยุทธ์อย่างหนึ่งที่ใช้ในการบริหาร คือการมีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมเชิงวิชาการ และความเป็นผู้นำทางวิชาการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการสอนของครู อาจารย์ และส่งผลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และผลสำเร็จของโรงเรียนอีกด้วย

ประสบการณ์ทางการบริหาร ผลการวิจัยพบว่า ประสบการณ์ทางการบริหารมีอิทธิพลทางลบต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมด้านการสอนของครู ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนโดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์สูงมาก ๆ จะเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตัวเองสูงตามไปด้วย ทำให้ไม่ค่อยฟังความคิดเห็นของผู้อื่นโดยเฉพาะครูผู้สอน มักจะตัดสินใจด้วยตนเองไม่ค่อยรับฟังข้อเสนอ ปัญหา อุปสรรค ตลอดจนความต้องการของครูผู้สอน มีผลทำให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนเกิดความคับข้องใจ ไม่ตั้งใจปฏิบัติงาน ความพึงพอใจในงานลดลง ก็จะมีผลต่อพฤติกรรมการสอนของครูลดลง ซึ่ง ฮอย และมิสเกล (Hoy & Miskel, 2001) ได้กำหนดตัวแบบของความพึงพอใจในการทำงานตามสถานการณ์ (Situation Model of Job Satisfaction) เป็นตัวแบบที่แสดงให้เห็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการทำงาน มี 3 องค์ประกอบคือ 1) ลักษณะการทำงานในองค์การ เช่น การมอบอำนาจ การกระจายอำนาจ 2) ลักษณะของงาน เช่น ความเป็นอิสระ ค่าตอบแทน ผลประโยชน์ 3) ลักษณะของบุคคล เช่น อายุ เพศ การศึกษา แรงจูงใจ ขวัญกำลังใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภางค์ จันทวานิช และคณะ (2532) ที่พบว่า ครูใหญ่ที่อายุ 50 ปีขึ้นไป แม้จะมีประสบการณ์มาก แต่จะมีความกระตือรือร้นในการทำงานน้อย มีแนวโน้มที่ยึดความคิดของตนเป็นสำคัญ ประสบการณ์ที่สะสมไว้บางครั้งจะถูกนำมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานมากกว่าเพื่อปรับปรุง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและการปฏิบัติ

1. หน่วยงาน ต้นสังกัดควรกำหนดนโยบาย แผนกลยุทธ์ที่ชัดเจนที่นำไปสู่การปฏิบัติในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นเลิศยิ่งขึ้นในอนาคต

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาครูให้มีคุณลักษณะครูมืออาชีพ ตลอดจนสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา จัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เหมาะสม ให้ความสำคัญต่อระบบดูแลช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องและพัฒนาให้ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ควรจะศึกษาตัวแปรตามที่มีลักษณะเป็นกระบวนการบริหารวิชาการ ในโรงเรียนที่มีวัตถุประสงค์พิเศษ และศึกษาประสิทธิผลการบริหารอื่นๆ ในลักษณะวิธีการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Multi-level Path Analysis) เพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จรรยา สมประสงค์. (2553). *จิตวิทยาการบริหาร*. พิษณุโลก: โรงพิมพ์ตระกูลไทย.
- แจ่มจันทร์ กุลวิจิตร. (2532). *พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่เป็นจริงและที่คาดหวังในทัศนะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- บุญเรือน หมั่นทรัพย์. (2538). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนเอกชนคาทอลิก*. วิทยานิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์บัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิมพ์อร สดเอี่ยม. (2547). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของสาขาวิชาในระดับบัณฑิตศึกษา ของสถาบันราชภัฏ*. วิทยานิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์บัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วันเพ็ญ วอกลาง และคณะ. (2545). *รายงานวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตของคนกรุงเทพมหานครในยุคเศรษฐกิจถดถอย*. กรุงเทพฯ: สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2551). *กระบวนการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการของโรงเรียนและระบบข้อมูลและสารสนเทศ*. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- สุภาวงศ์ จันทวานิช และคณะ. (2532). *คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในชนบท: กรณีศึกษาโรงเรียนในภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. *ข่าวสารวิจัยการศึกษา*, 13(1), 12-17.
- สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. (2539). *การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุวรรณ ขวัญแก้ว. (2533). *แนวทางการสร้างเยาวชนให้เป็นคนดีมีคุณธรรม*. *วารสารวิชาการ*, 26(3), 20-25.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2540). *หลักสูตรและการบริหารวิชาการของโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: เอสดีเพลส.

- Bass, B. M. (1985). *Leadership and performance beyond expectations*. New York: The Free Press.
- Blasé, G., & Blasé, K. (1999). *Technology in school a handbook of practical approaches and Ideas*. London: Rutledge & Kegan Paul.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York: Harper Collins.
- David, G., & Thomas, M. A. (1989). *Effective schools and effective teachers*. Boston: Allyn.
- Di Benedetto, R. R. (1988). Principal leadership style and student achievement in small rural school of New Mexico. *Dissertation Abstracts International*, 49(8), 2037-A.
- Fiedler, F. E., & Chemers, M. M. (1974). *Leadership and effectiveness management*. Glenville, IL: Scott.
- Goldstein, G. A. (1987). *Multilevel models in educational and social research*. London: Charles Griffin.
- Haywood, O., & Switzky, S. (1986). *An introduction to school administration: Selected reading*. New York: Mc Millan.
- Hossler, D., & Stage, F. K. (1992). Family and high school experience influences on the postsecondary educational plans of ninth-grade students. *American Educational Research*, 29, 425-451.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (1982). *Educational administration: Theory research practice* (2nd ed.). New York: Random House.
- _____. (1991). *Educational administration: Theory, research and practice* (4th ed.). Singapore: McGraw-Hill.
- _____. (2001). *Education administration: Theory, research and practice* (6th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Nye, H. (1996). *Social psychology and human nature*. New York: McGraw-Hill.
- Reid, K., Hopkins, D., & Holly, P. (1988). *Towards the Effective School*. Oxford: Basic Blackwell.
- Scheerens, J. Vermeulen, C. J., & Pelgrum, W. J. (1989). Generalisability instructional & school effectiveness indicators across nations. *International Journal of Educational Research*, 13(7). 23-27.
- Vaughn, J. B. (1994). Cooperative learning and young children: Emerging cooperative behavior. *Dissertation Abstracts International*, 54(10), 3706-A.
- Wehlage, L. (1989). *Early childhood education in the home*. n.p.
- Woods, D. (1994). Academic achievement of eighth-grade minority students: Path analysis of Asian, hispanic and black eighth-graders, *Dissertation Abstracts International*, 12(54), 274-A.